

ΟΜΙΛΙΑΙ ΤΟΥ ΔΡΟΜΟΥ

Εὐρεῖαι ἢ στεναί, ἡλιολαμπεῖς ἢ σκιεραί, βορβορώδεις ἢ κονισαλέαι, κοσμούμεναι ἀπὸ πλουσιῶν μεγάρων στοίχους ὑπερῆρανους ἢ πλαισιούμεναι ἀπὸ πτωχῶν οικιδίων ταπεινὰ στήθη, ἐρημικαὶ ἢ πολυάνθρωποι, σιγηλαὶ ἢ θορυβώδεις, ἐκτείνοντ' αἱ ὁδοὶ τῆς πόλεως. Καὶ δι' αὐτῶν, σπεύδοντες ἢ βραδυποροῦντες, σύννοες ἢ εὐθυμοὶ, εὐπρεπεῖς ἢ ἀτημέλητοι, βαρεῖς ἢ ζωηροί, νέοι, ἄνδρες, γέροντες, γυναῖκες ἢ παιδιά, οἱ διαβάται διέρχονται. Ἄργος περιπατητής, πλάνης ἀδιάφορος, σύρω τὸ βῆμα μου τὸ ἄσκοπον, διαβάτης τῶν ἀκούσιος κ' ἐγώ, πλὴν ξένος πρὸς τὴν πέριξ κίνησιν, ἀκολουθῶν τῶν φευγαλέων σκέψεών μου τὸν εἰρμόν, ἢ βυθισμένος εἰς τὰ σκότη τῶν κενῶν ὀνείρων μου. Ἄλλ' ἐνῶ διαγκωνίζω ἀπροσέκτως τοὺς ὀμίλους τῶν, καθὼς περνοῦν ἐγγύς μου, ὁ ἀήρ φέρει πρὸς τὰ ὦτα μου τὰ ἐκπληκτα, ὡς μακουσμένους ἤχους ἄλλου κόσμου, τῶν συνδιαλέξεων αὐτῶν τὰ τμήματα τ' ἀσύνδετα, τῶν συνομιλιῶν αὐτῶν τὰ ράκη τὰ διακεκομμένα. Καὶ εἰς τὰ τμήματα αὐτὰ τ' ἀσύνδετα, καὶ εἰς τὰ διακεκομμένα αὐτὰ ράκη, — κοινὰς φράσεις, συνήθεις διαλόγους, χυδαίας φλυαρίας, ἀδολεσχίας τετριμμένας, — ἄτινα κυλῖει ὁ ἀήρ, κυλίνονται ὁμοίως, ἐγκλειόμεναι, ἐπιθυμιαί, ἔχθραι, πόνοι, ἀγῶνες, ὀρέξεις, ἀλγηδόνες, πόθοι, φροντίδες, χαραὶ, λύπαι, ἀσχολιαί, — ὅλα τὰ πάθη καὶ ὅλα τὰ συναισθήματα, — πᾶν ὅ,τι ἐξωθεῖ αὐτοὺς εἰς τοῦ ἡμερησίου βίου τῶν τὴν δίνην.

— Τί τὰ θέλεις βρὲ ἀδερφέ, τὴ συμπάθησα πολὺ αὐτὴ τὴ γυναῖκα; δὲ μπορῶ νὰ κάμω οὔτε στιγμή χωρὶς αὐτή. . . . λέγει πρὸς τὸν σύντροφόν του, ἐνῶ κατέρχεται τὴν ὁδὸν Μαυρομιχάλη, ἕνας κοντούλης, μὲ ἄδρον τὸν μύστακα, πλατεῖαν φυσιογνωμίαν, χονδρὸς ἀλλὰ μὲ κυματίζον τὸ εὐρύτατόν του πανταλόνι, ἀσθμαίνων ἐκ τοῦ δρόμου, μὲ πλέοντας τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς ῥέμβηθιν, κ' ὑγραίνόμενα τὰ χεῖλη ἐν σιέλῳ. Νά, ὅ,τι καὶ νὰ μοῦ πῆς, δὲ μπορῶ νὰ κάμω χωρὶς αὐτή! . . .

Καὶ εἶνε ὁ Ἔρωσ ὅστις λαλεῖ διὰ στόματος τοῦ προστύχου αὐτοῦ ἀστοῦ, ὁ Ἔρωσ ὅστις καταλαμβάνει τὴν καρδίαν καὶ ὅστις κυριαρχεῖ

τοῦ πνεύματος, ὁ Ἔρωσ ὅστις δεσμεύει τὴν ψυχὴν καὶ ὑποδουλῶνει τὰς αἰσθήσεις, ὁ Ἔρωσ ὅστις παραλύει τὴν θέλησιν καὶ ἀμαυρῶνει τὴν κρίσιν, ὁ Ἔρωσ, ὁ μέγας θεός, ὁ ἀπηνῆς δήμιος, ὁ σύρων ἐξοπῖσω του τὰ ὄντα, ἀσυνείδητα καὶ ἄκοντα.

— Ἐγὼ μωρὲ νάρθῶ εἰς συνάντησιν ποτὲ μ' αὐτόν; . . . Ἄμ' δὲ ρωτᾷς ἂν ἔχω ἄλλον ἐχθρόν ἀσπονδότερον; . . . Αὐτὸς ἂν μὲ βρῆ σὲ μιὰ στάλα νερὸ μπορεῖ νὰ μὲ πνίξῃ καὶ μοῦ λὲς νὰ συναντηθῶμε μαζί; ! . . . ἀναφωνεῖ ἐνῶ διαβαίνει τὴν ὁδὸν Σταδίου, παρὰ τοὺς Βασιλικούς Σταύλους, ἰσχνός τις, χειρονομῶν βιαίως καὶ κυττάζων συνεχῶς πλαγίως του ὑπόπτως, ὡς νὰ φοβῆται μήπως καταδιώκεται.

Καὶ εἶνε τὸ Μῖσος ὅπερ ἐμφανίζεται οὕτως ἐξάφνα ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὁδοῦ, τὸ Μῖσος τὸ ὠχρόν καὶ τὸ σκυθρωπὸν, τὸ Μῖσος τὸ βαθύφρον καὶ τὸ σιγηλόν, τὸ Μῖσος εἰς οὐ τὰς φλέβας ρεῖι χολὴ ἀντὶ αἵματος, τὸ Μῖσος εἰς οὐ τὰ στήθη καίει ἄσβυστη φλόγα, τὸ Μῖσος μὲ τὰ βλοσυρὰ ὄμματα καὶ τὰ πικρὰ χεῖλη, τὸ Μῖσος μὲ τοὺς ὀξεῖς ὀδόντας καὶ τοὺς γαμφίους ὄνυχας, τοὺς ἀκονισμένους εἰς σαρκῶν σπαραγμόν.

— Χά, χά, χά! μωρὲ ἀλήθεια; χά, χά, χά!, ἐκρήγνυται ἀλληλωθουμέν' εἰς καρχασμούς, ἀκράτητος, ἄδηλον διατί, φοιτητῶν τριάς, κατερχομένη ἐκ τοῦ Πανεπιστημίου, πρὸς τὸ ἀντικρ' ὑπουργεῖον.

Καὶ εἶνε ὁ θεῖος Γέλως, ὁ παχὺς καὶ ὁ πτερωτός, ὁ Γέλως, ὁ ἠχῶν ὡς τὸ κρύσταλλον καὶ ὁ ἀναλάμπων ὡς ἡ ἀστραπή, ὁ Γέλως, ὁ συγκινῶν τὸν ἀέρα καὶ ὁ ἀνερχόμενος πρὸς τὸν οὐρανόν, ὁ Γέλως ὁ εὐεργέτης καὶ ὁ παρήγορος, ὁ Γέλως ὁ ἀντιλήπτωρ καὶ ὁ σωτὴρ, ἡ λευκὴ Εὐθυμία, τὸ κάλλιστον δῶρον τῶν ἀθανάτων.

— Μὰ δὲν ἐπιστεύεις βρὲ ἀδερφέ; ! . . . Δὲν εἶσαι Χριστιανός; ! . . . Μωρὲ δὲν ἔχω ψωμί νὰ φάω σοῦ λέω! . . . , βοᾷ ὁ εἰς ἐκ δύο στεκομένων ἐπὶ τῆς λεωφόρου Κηφισσιᾶς, παρὰ τ' Ἀνάκτορα, κινούμενος καθ' ὅλον του τὸ σῶμα, ὡς πνιγόμενος τὸν λάρυγγα, ὀφειλέτης πιθανῶς, ὄν θὰ στενοχωρῆ ὁ δανειστής του.

Καὶ εἶνε ἡ Πείνα, προβάλλουσ' ἀποτόμως τὴν στυγρὴν ὄψιν τῆς, ὑπὸ τὴν αἰγλήν τοῦ αἰθρίου στερεώματος, ὑπὸ τὴν λάμψιν τοῦ ξανθοῦ ἡλίου, ἡ Πείνα, ἡ ρακένδυτος ἐρινύς, ἡ Πείνα μὲ τὰ στραγγισμένα μάγουλα καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοὺς χαμένους μέσα εἰς τὰς κόγχας, ἡ Πείνα μὲ τὸ κατεσκληρὸς σῶμα τῆς καὶ τὴν ἀπόζουσαν πνοήν τῆς.

— Θὰν τὴν πέρασες ὁμως ζωὴ ἐσὺ μὲ τὴν Ἑλένη, ἄτιμε! . . . , ψιθυρίζει νέος τις, σφίγγων ἰσχυρῶς τὸν βραχίονα τοῦ φίλου του, μὲ τὸν ὁποῖον βαδίζει περιπλεγδὴν, ἀναβαίνων τὴν ὁδὸν τῶν Φιλελλήνων, πονηρῶς χαμογελῶν, ὡς ἐν συνεννοήσει ἀμοιβαίων ἰδιαιτέρων ἐξομολογήσεων.

Καὶ εἶνε ἡ Ἥδονή, ἡ τυφλὴ καὶ ἡ κωφὴ Ἑλξίς τῆς σαρκὸς πρὸς τὴν σάρκα, ἡ γλυκεῖα καὶ ζοφερά Κίρκη, ἡ Μάγισσα ἡ μυστηριώδης, ἡ δονοῦσα μὲ τὰ θεῖα τῆς δάκτυλα τὰς παλλομένας χορδὰς τῶν νευρῶν, ἡ φιλοῦσα καὶ ἡ δάκνουσα, ἡ ἀνυψοῦσα καὶ καταθυθίζουσα, ἡ θωπεύουσα καὶ ἡ μαστιγόνοια, ἡ μεθούσα καὶ ἡ ἐξοντόνοια, ἡ γόησσα καὶ ἡ δολοφόρος.

— Τί νὰ σοῦ πῶ φίλε μου, ἐγὼ ἐλπίζω πῶς θὰ γίνῃ. . . — ἐπέταξαν αἱ λέξεις, βραχίαι καὶ μελωδικαί, ὡς χελιδόνος κελάδημα αἰφνιδίον.

Καὶ εἶνε ἡ Ἐλπίς, ῥαδινὴ καὶ μειδιῶσα, κούφη καὶ ἀπαστράπτουσα, στροβιλιζομένη, καὶ μυροβλοῦσα, καὶ σεισοπυγοῦσα, καὶ ἀνασύρουσα τὴν οὐρὰν τοῦ τριανταφυλλένιου τῆς φορέματος, καὶ χανομένη εἰς τὸ βάθος τοῦ ὀρίζοντος. . .

— Αἶ, λές νὰ κἀνὴ τίποτα φέτος; . . .

— Ἀμ' πολεμάει ὅσο μπορεῖ κ' αὐτὸς ὁ καυμένος. . . μὰ τί νὰ σοῦ κἀνὴ; . . . δὲν πιστεύω. . . θὰν τὸν φᾶνε οἱ ἄλλοι. . . εἶνε πολὺ ἰσχυροί. . . τὸν κυνηγοῦν δυνατὰ. . . , βραίνει βραδέως, ἀνταλλάσσουν κρίσεις, περὶ γνωρίμου των ἀπόντος, ζευγὸς φλανάρων ἐν τῇ πλατείᾳ Ὁμονοίας, ἐν πάσῃ ἀπαθείᾳ, μ' ἤσυχον φωνήν, ἤρεμο τὸ πρόσωπον.

Καὶ εἶνε ἡ Πάλη, τοῦ Ἀγῶνος ἡ ἀτεγκτος, σιδηρὰ ἀνάγκη, ἡ ἐξωθοῦσα τοὺς ἀνθρώπους, ἐνοστικτὸς καὶ σκοτεινὸς, εἰς τὸ κυνήγι κατ' ἀλλήλων, τὴν λυσαλέαν διώξιν ὁμοίου ἀπὸ ὁμοιον, τὴν ἀμοιβαίαν ἄγρην καὶ τὸ φάγωμα, καθ' ὃ ἡ νίκη εἶνε τοῦ ἰσχυροτέρου γέρας, καθ' ὁμάδας, καὶ ἀναμέσον εἰς τὰς πόλεις, καὶ ἀναμέσον εἰς τὰς κοινωνίας, ἀπαραλλάκτως ὅπως ἄλλοτε, μεμονωμένους, ἀνὰ τὰ βᾶθη τῶν κοιλάδων καὶ ἐν τῷ μέσῳ τῶν δρυμῶν.

— Μωρὲ βῆγα ποῦ τὸν ἔχεις! . . .

— Ἄ στοῦ διάολο, εἶμαι κρυωμένος μιὰ βδομάδα τώρα. . . Θὰ πάω νὰ πῆσω. . .

Καὶ εἶνε ἡ Νόσος, ἡ ἀπηγῆς τοῦ σώματος ἐχθρά, μὲ τὸ πολυἀριθμὸν καὶ φρικτὸν τῆς ἀγῆμα τῶν Πυρετῶν καὶ τῶν Νευρώσεων, τῶν Καμᾶτων καὶ τῶν Βηχῶν, τῶν Κρυάδων καὶ τῶν Ἰδρώτων, τῶν Ἀὑπιῶν καὶ τῶν Βαλμάδων, ἡ φθονερὰ τῆς Ἀκμῆς καὶ τῆς Δυνάμεως ἀντίπαλος, ἡ ἔροπουσα ἐπὶ τῆς γλοιώδους τῆς κοιλίας, ἀσφορητὴ καὶ ἀοράτως, ἡ καιροφυλακτοῦσα μοχθηρῶς κ' ἐπιπίπτουσα ἐναντίον τῶν θυμάτων τῆς, ἄλλοτε σφοδρὰ καὶ ὀρμητικῇ, βιαίᾳ καὶ ἀγρία, ὅταν τὴν ἀναμένῃς ἀκριβῶς τὸ ὀλιγώτερον, καὶ ἀγγουσα τὸν λαϊμὸν αὐτῶν, καὶ ροφῶσα τὸ αἷμα τῶν φλεβῶν των, καὶ κατακαίουσα τὰ σπλάχνα των, ἄλλοτε ὑπουλος, βραδεία, σαράκι ἐμφωλεῦον εἰς τὰ ἔγκατα, τήκουσα σιγά, ἡ Νόσος, ἥτις γεμίζει τὴν ἀτμοσφαῖραν τῶν δωμάτων ἀπὸ φαρμάκων ὀσμῆν καὶ ἀπλόνει ἐπὶ τῶν τοίχων των σκιὰς φασμάτων, ἥτις καταστρέφει τὰ ἄτομα καὶ δῆόνει τοὺς οἴκους, ἥτις σκορπίζει τὴν θλίψιν καὶ σπέρνει τὴν ἀγωνίαν, ἥτις ἐκμηδενίζει τοὺς δειλοὺς καὶ κάμπτει τὰ γόνατα τῶν ἀνδρειοτάτων. . .

— Νὰ εἶχαμε κ' ἐμεῖς τὸ μισό του εἰσόδημα τί ἄλλο θέλαμε! . . . , φιλοσοφεῖ κάποιος, ἐπὶ καρέγλας τοῦ καφρνεῖου Γιαννοπούλου, δείχνων παρερχόμενον σωματώδη τινὰ ἄνδρα, ζαπλωμένον ἐφ' ἀμάξης.

Καὶ εἶνε ἡ Ὁρεξίς τοῦ Πλούτου, ἡ διαβρωτικὴ τοῦ Χρυσοῦ δίψα, ἡ βασανίζουσα, Ταντάλους βρωμεροῦς, τὰ πλήθη, ἡ κτηνώδης λατρεία τοῦ μωροῦ καὶ τοῦ παντοδυνάμου Χρήματος, τοῦ παρέχοντος τὰς ἀπολαύσεις καὶ τὰς τιμὰς, τὴν λαμπρότητα καὶ τὴν τρυφήν, τὴν χλιδὴν καὶ τὴν ἐπίδειξιν, τοῦ ἐξαιροντος τὴν εὐμορφίαν καὶ τοῦ ἐπαυξάνοντος τὴν γνώσιν, τοῦ ἀποκρύπτοντος τὴν ἀσχημίαν καὶ τοῦ καλλωπίζοντος τὴν ἄγνοιαν, τοῦ στίλβοντος ἐν τῇ ἀσημότητι αὐτοῦ, καὶ ὀγκουμένου ἐν τῇ ματαιότητι αὐτοῦ, καὶ ἀντηχοῦντος ἐν τῇ κενότητι αὐτοῦ.

— Βρὲ ἄφρησέ με! . . . Δὲν ἔρχουμαι! . . . Ἐχω γραφεῖο στῆς δύο! . . . , διαμαρτύρετ' ἄλλος, ἀποσπώμενος μὲ ὄρμην ἐκ τοῦ ἐταίρου του, ζητοῦντος νὰ τὸν συγγρατῆσῃ, ὑπάλλληλος βεβαίως, βιαζόμενος νὰ πάγῃ ὅπου τὸ καθῆκον τὸν καλεῖ.

Καὶ εἶνε ἡ Ἐργασία, ἡ τιμῖα παρθένος, ἡ ἀκμαία κόρη, μὲ τὴν σοβαρὰν μορφήν καὶ τοὺς πλατεῖς ὄμους, μὲ τὰ κόκκινα χέρια καὶ τὰ στέρνα τ' ἀγκομαχοῦντα, μὲ τοὺς ρωμαλέους βραχίονας καὶ τὸ ἀνέφελον πνεῦμα, μὲ τὸ καθιδρον μέτωπον καὶ τὴν γαλήνιον καρδίαν.

— Ἡρθ' ὁ Τρικούπης ἡ ἀκόμα; . . . — Νὰ

ὁ Κώστας ὁ Κουμουνοῦρος . . . — Ποιὸς εἶν' τοῦτος, ποιὸς εἶν' τοῦτος ; . . . — Ὁ Παπαγιαννακόπουλος . . . — ἔρωταποκρίνονται, ἐντὸς τοῦ προαυλίου τῆς Βουλῆς, οἱ χάχηδες, προσμένοντες ν' ἀνοίξῃ ἡ συνεδρίασις, καὶ βλέποντες τοὺς διασκελιζοντας τὴν σκάλαν βουλευτάς.

Καὶ εἶνε ἡ Φήμη, ἡ κραιπαλοῦσα μαινάς, ἡ γεννηθεῖσα διὰ νὰ κατοικῇ, πάναγνος νύμφη, τὸ καθαρὸν τοῦ οὐρανοῦ, καὶ κυλιομένη, ἐσχάτη πόρνη, μέσα εἰς τὴν λάσπην τῶν ὄχετῶν, ἡ θεόστραβος βάκχη, ἡ ρυπαίνουσα τὴν θαυμασίαν καλλονὴν τῆς εἰς τ' ἀπεχθῆ ἀγκαλιάσματα τοῦ πρώτου αὐθάδους, ἡ γαυριῶσα, καὶ τρικλίζουσα, καὶ σείουσα τὰς μυρίας ροκάνας τὰς κρεμασμένας ἀπ' τὴν ζώνην τῆς, καὶ τὰ τυμπανίδια, καὶ τὰ κύμβαλα.

- Καλημέρα σας ! . . . Τί κάμνετε ; . . .
- Καλά, εὐχαριστῶ, σεῖς ; . . .
- Μὰ τί ; . . . κἄτι . . . μαῦρα βλέπω . . .
- Ἄμ' δὲν ἔχασα τὸν πατέρα μου ; . . .
- Μπᾶ ! . . . Ἔτσι αἶ ; ! . . . Μὰ πότε ; . . .
- Σὲ συλλυποῦμαι βρὲ ἀδελφέ ! . . .

Καὶ εἶνε ὁ Θάνατος, ὁ μορφάζων ἐντὸς τῆς αἰωνίως ἀοράτου κρύπτῆς του βδελυκτὸς γέρον, ὁ ἐνεδρεύων ὑπὸ τὸ ἀδιαπέραστον σκότος τοῦ Ἀγνώστου φοβερός ληστής, ὁ υἱὸς τοῦ Ἀπίρου καὶ τῆς Νυκτός, ὁ πατὴρ τῆς Λήθης καὶ τῆς Σιγῆς, τὸ χάσκον Βάραθρον, τὸ μοιραῖον Τέρμα, ὅπου σβύνουν τὰ πάντα, σιωποῦν τὰ πάντα, χάνονται τὰ πάντα, ἀφανίζονται τὰ πάντα . . .

Εὐρεῖται ἡ στεναί, ἡλιολαμπεῖς ἡ σκιεραί, βορβορώδεις ἡ κονισαλέαι, κοσμούμεναι ἀπὸ πλουσιῶν μεγάρων στοίχους ὑπερηφάνους ἡ πλαισιούμεναι ἀπὸ πτωχῶν οικιδίων ταπεινὰ στίφη, ἐρημικαὶ ἡ πολυάνθρωποι, σιγηλαὶ ἡ θορυβώδεις, ἐκτείνοντ' αἱ ὁδοὶ τῆς πόλεως. Καὶ δι' αὐτῶν, σπευδοντες ἡ βραδυποροῦντες, σύννοες ἡ εὐθυμοί, εὐπρεπεῖς ἡ ἀτημέλητοι, βαρεῖς ἡ ζωηροί, νέοι, ἄνδρες, γέροντες, γυναῖκες ἡ παιδία, οἱ διαβάται διέρχονται. Ἄργος περιπατητής, πλάνης ἀδιάφορος, σύρω τὸ βῆμα μου τὸ ἄσκοπον, διαβάτης των ἀκούσιος κ' ἐγώ, πλὴν ξένος πρὸς τὴν πέριξ κίνησιν, ἀκολουθῶν τῶν φευγαλέων σκέψεων μου τὸν εἰρμόν, ἡ βυθισμένος εἰς τὰ σκότη των κενῶν ὄνειρων μου. Ἄλλ' ἐνῶ διαγκωνίζω ἀπροσέκτως τοὺς ὀμίλους των, καθὼς περνοῦν ἐγγύς μου, ὁ ἀήρ φέρει πρὸς τὰ ὧτα μου τὰ ἐκπληκτα, ὡς μακρυσμένους ἤχους ἄλλου κόσμου, τῶν συνδιαλέξεων αὐτῶν τὰ τμήματα τ' ἀσύνδετα, τῶν συνομιλιῶν αὐτῶν τὰ ράχη τὰ διακεκομμένα. Καὶ εἰς τὰ τμήματα αὐτὰ τ' ἀσύνδετα, καὶ εἰς τὰ διακεκομμένα αὐτὰ

ράχη, — κοινὰς φράσεις, συνήθεις διαλόγους, γυδαίας φλυαρίας, ἀδολεσχίας τετριμμένας, — ἄτινα κυλίει ὁ ἀήρ, κυλιόνται ὁμοίως, ἐγκλειόμεναι, ἐπιθυμιαί, ἔχθραι, πόνοι, ἀγῶνες, ὀρέξεις, ἀλγηθόνες, πόθοι, φροντίδες, χαραί, λύπαι, ἀσχολιαί, — ὅλα τὰ πάθη καὶ ὅλα τὰ συναισθήματα, — πᾶν ὅ,τι ἐξωθεῖ αὐτοὺς εἰς τοῦ ἡμερησίου βίου των τὴν δίνην, — πᾶν ὅ,τι καθιστᾷ τὴν ζωὴν αὐτὴν, θλιβεράν ἢ φαιδράν, τερπνὴν ἢ ἀνιαράν, περιπόθητον ἢ μισητὴν, — ἀπαισίως εἰδεχθῆ καὶ ἀρρήτως γλυκεῖαν.

ΜΙΧΑΗΛ ΜΗΤΣΑΚΗΣ

ΔΟΗΝΑΪΚΗ ΜΗΧΘ

Τὸ περὶ καταργήσεως τῆς προσωπικῆς κρατήσεως νομοσχέδιον, τὸ ὅποσον ἡ Κυβέρνησις θὰ ὑποβάλῃ εἰς τὴν παρούσαν Σύνοδον τῆς Βουλῆς, ἐπροξένησε μεγάλην συγχίνησιν. Ἐν κοινωνίᾳ οὕτω πῶς ὀργανωμένη, ὥστε αἱ τάξεις τῶν τοκιστῶν καὶ τῶν ὀφειλετῶν νὰ ποτελῶσι σχεδὸν τὴν ὀλομέλειαν αὐτῆς, — καὶ τοιαύτη δυστυχῶς δὲν εἶνε μόνον ἡ ἀθηναϊκὴ κοινωνία, — ἦτο φυσικὸν νὰ μὴ παρέλθῃ ἀπαρητήρητον νομοσχέδιον, μέλλον νὰ ἐπιδράσῃ τόσῳ σημαντικῶς ἐπὶ τῶν σχέσεων τῶν δύο μεγάλων τάξεων. Ἐδῶθεν οἱ εὐτυχεῖς, ἐκεῖθεν οἱ δυστυχεῖς ἐδῶθεν οἱ δῆμιοι, ἐκεῖθεν τὰ θύματα καὶ μεταξὺ τοκιστῶν καὶ ὀφειλετῶν μεσάζοντες οἱ δικαστικοὶ κλητῆρες. Αἴφνης ρίπτεται εἰς τὸ μέσον μία ἰδέα, ἐν σχέδιον μὲ ὅλας τὰς πιθανότητας τῆς πραγματοποίησεως. Ἐπὶ τῶν ὄχρῶν προσώπων ἀνατέλλει ἐν μειδίᾳ ἐλπίδος καὶ τάπασις πρόσωπα τῶν ἄλλων καθιστᾷ φοβερώτερα τὸ αἶσθημα τοῦ φόβου. Τὰ πράγματα θὰ μεταβληθῶσιν ἄρδην. Δύναμις ἀνωτέρα ἀφαιρεῖ ἀπὸ τῶν ὀνύχων τοῦ δημίου τὸ θῦμα, καὶ ἀνακουφίζει τὴν θέσιν τοῦ δυστυχοῦς. Καὶ εἰς τὸ παράδοξον θέαμα, τὸ ὅποσον παρουσιάζει προσεχέστατον μέλλον, οἱ δικαστικοὶ κλητῆρες οἱ ἐν τῇ μέσῳ, ἴστανται διστάζοντες καὶ ἀμυρρέποντες πρὸς ποῖον μέρος νὰ ταχθῶσι, μετ' ἐκείνων τὸς ὅποιους ἕως τώρα ἐβασάνισαν, ἢ μετ' ἐκείνων τῶν ὀποίων ὡς κῆνες πιστοὶ ἐξυπηρέτησαν τὰς ὀρέξεις τὰς ἀιμοβόρους, νὰ κρατήσωσι πεισιμῶνως ἢ νὰ πορρίψωσι μετ' ἀποστροφῆς τὸ περίπτου τοῦ Νόμου, τὴν κυανὴν ἐκείνην ταινίαν, τὴν καθιστῶσαν αὐτοὺς ἀπὸ ἀνθρώπων τέρατα . . . Καὶ ἡ ἐπικειμένη μεταβολὴ συζητεῖται ζωηρῶς καὶ σχολιάζεται. Οἱ ἔχροντες ἄμεσον ἐνδιὰφέρον — καὶ εἶνε οἱ περισσότεροι, — κρίνουσι τὰ πράγματα ὑπὸ τὸ πρῆγμα τοῦ ἀτομικοῦ συμφέροντος καὶ ἐκφέρουσι γνώμας υπερβολικὰς καὶ ἀνειλικρινεῖς. Ὀλίγοι, οἱ συνεθίσταντες ἢ μάλλον εὐτυχίσαντες νὰ κρίνωσιν ἄνευ ὀπισθοβουλίας καὶ κινήτρων, προσπαθοῦσι νὰ εὐρωσι μέσῳ τῶν ἀντιθέτων γνωμῶν ποῦ κεῖται ἡ ἀλήθεια. Ἄλλ' ἀνεξαρτήτως πάσης νοητικῆς κλίσεως καὶ ψυχροῦ ὑπολογισμοῦ, ἡ καρδιά ὅλων — ἐνωθῶ τῶν ἀνθρώπων, — γίνεται ἐλαφροτέρα ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ ὅτι πρόκειται νὰ ἐκλείψῃ θεσιμὸς βάρβαρος, προκαλέσας εἰς τὰς κοινωνίας,